

és rajzolatbeli ellentétre irányítjuk, mely egyfelől a kék kakuktojások, másfelől a *Ligurinus chloris*, *Fringilla cannabina* és *Sylvia cinerea* fészektőjásai között van, lehetetlen csatlakoznunk ahhoz az előbbi színezés-elmélethez, melyet némely ornithologusok állítottak fel, hogy t. i. a kakukjércze az ő szervezetének berendezésénél fogva bírna azzal a képességgel, hogy a maga tojásainak színben és rajzolatban a dajkamadarak fészkeiben talált tojásokéhoz hasonló kinézést tudna adni. A legnagyobb valószínűség a mellett szól, — a mint ezt dr. HOLTZ gyanítja, — hogy erre a téves nézetre némely madárfajok túlfejtett tojásai szolgáltatnak okot.

Lanius Senator, L.

Közli SZABÓ GYÖRGY főerdész.

F. é. augusztus 8-án Veszprém vármegyének, Doba községe határában fekvő, úgynevezett dobai uradalmi erdőben, a mely gróf Erdődy Ferencz tulajdona, a vörösfejű gébicsnek egy him és egy nőstény példányát észleltem. A gébicsket egy ritkás, elvénült tölgyes erdőnek délnyugoti sarkában oly helyen találtam, a hol egyenkint és kisebb csoportokban öreg, száradó félben lévő agg tölgyek fordúlnak elő, az alpnövényzet pedig néhány kisebb galagonya-cserjéből (*Crataegus*) és gyér fűből áll; egyszersmind e hely kavicsos homoktalajánál és emelkedettebb fekvésénél fogva az erdő legsülvényesebb, legszárazabb részét képezi. E helyen jártomban pillantottam meg az első ♂ példányát a vörösfejű gébicsnek, állásomtól alig 30—35 lépésnyire, egy alacsony galagonyán ülve, a honnan az avarszerű fűbe többször le-leszállt, valószínűleg rovarok után.

A rövid távolság mellett jól kivehettem a gébicsnek rozsdavörös fejét, a mely szín a tarkóig, sőt valamivel azon alúl is lenyúlt, valamint a szárnyakat a háton keresztül összekötő fehér-szalagot.

Fegyver nélkül lévén, sajnálatomra sem ezt, sem egy másik, később ugyanott észlelt példányt, a melyet fakóbb színű feje után tojónak tartottam, megszerezniem nem sikerült. Másnap, jókor reggel fegyverrel ugyanerre a helyre jöve, ismét megtaláltam a gébicsket, ekkor azonban

und Zeichnung, welche zwischen den blauen Kufuf-eiern und den Nesteiern von *Ligurinus chloris*, *Fringilla cannabina* und *Sylvia cinerea* bestehen, kann man sich unmöglich jener früheren Färbungstheorie anschließen, welche einige Ornithologen aufstellten, daß nämlich der Organismus eines Kufufweibchens so eingerichtet wäre, dem Vogel die Fähigkeit verleihen zu können, seine Eier, denen in dem Neste vorgefundenen Eiern der Pflegeeltern in Farbe und Zeichnung anzupassen. Die größte Wahrscheinlichkeit spricht dafür, wie Dr. H o l k vermuthet, daß Doppelleier gewisser Vogelarten die Veranlassung zu diesem Irrthum boten.

Lanius senator, L.

Von Georg Szabó, Oberförster.

Am 8. August laufenden Jahres habe ich im Dobaer herrschaftlichen Walde, welcher zur Gemeinde Doba im Bespremer Comitat gehört und Eigenthum des Franz Grafen Erdödy ist, ein ♂ und ein ♀ des rothköpfigen Würgers beobachtet. Ich fand diesen Würger in der südwestlichen Ecke des veralteten, schütterten Eichenwaldes an einer Stelle, wo die alten, halbwegs vertrockneten Eichen einzeln oder in kleineren Gruppen vorkamen und das Untergehölz aus einigen kleineren Weißdorn-Gebüschern (*Crataegus*) und schütterem Gras besteht; diese Stelle, wegen ihres schottrigen Sandbodens und ihrer erhöhten Lage, bildet zugleich den dürresten, am meisten ausgetrockneten Teil des Waldes. Beim Begehen dieser Stelle erblickte ich auf kaum 30—35 Schritte von mir das erste ♂ des rothköpfigen Würgers, welches auf einem niedrigen Weißdorn saß, von wo es sich wahrscheinlich, der Insecten wegen, öfters in das haidenkrautartige Gras hinabließ.

Wegen der geringen Entfernung konnte ich ganz gut ausnehmen den rostrothen Kopf des Würgers, welche Farbe bis zum Genick oder gar etwas über dasselbe hinausreichte, ebenso das weiße Band, welches die Flügel am Rücken verbindet.

Da ich zu meinem Bedauern unbewaffnet war, gelang es mir weder dieses Stück, noch ein anderes, welches ich wegen der mehr fahlen Farbe des Kopfes für ein ♀ hielt und eben daselbst beobachtet habe, zu verschaffen. Tags darauf kam ich bewaffnet zu derselben Stelle und fand auch die Würger, doch es gelang mir nicht dieselben in den Schußbereich zu

őket lövésre kapnom nem sikerült s csakhamar azután úgy el is tűntek, hogy többé minden utánuk való keresés hiábavalónak bizonyult.

Vörösfajú gébics (*Lanius senator*, L.).

CHERNEL ISTVÁN-tól.

Ujabban e gébicsfaj honi előfordulására vonatkozólag MOLNÁR LAJOS következőket közölte velem: «1892-ben a hidas-hollósi erdőben (Vas megye) a *Lanius senator* ♀ példányára akadtam, melynek fészket is — egy zápon maradt tojással és kikelt fiókákkal — sikerült megtalálnom s az öreget elejtenem. 1894. jun. 9-én ugyancsak a hidas-hollósi erdőben nevezett madárfaj ♂ példányát lőttem le. Mind a két példány bőre SCHLÜTER VILMOS-hoz Halléba került». Így tehát e gébicsfajnak hazánkban előforduló költését MOLNÁR LAJOS bizonyítá be először.

Néhány vonuló madárról, mely nálunk kitelel.

PFENNIGBERGER JÓZSEF-től.

A gróf FORGÁCH úr gondos madárvonulási megfigyeléseinek kidolgozását olvasván, látom, hogy a szakornithologusok a *vadgalambot* (*Columba oenas*) határozottan vonuló madárnak tartják. Legyen szabad tehát nekem erre a galambfajra vonatkozólag közölnöm, hogy én azt a télen át már többször láttam itt nálunk, de mindig csak olyan helyeken, a hol a megtöltött tengerigórék mellett magas, vén fák állottak; ily helyen nem egyes példányokat, hanem nagyobb csapatokat láttam. Havazó időjárás esetén ezt a galambot gyakrabban láttam, a mint a Keskenyerdőben, a görék mellett, éhezve a kanadai nyárfák ágain üldögélt.

A *mezei pacsirtára* vonatkozólag közölhetem, hogy f. é. január hó 7-én ebből a madárfajból egy csapatot az Albrecht-gáton láttam. A *búbospacsirtával* való összetévesztés lehetősége ki van zárva. Ekkor tájban már meglehetősen sok (körülbelül 9'') havunk volt; ezt én pontosan onnan tudom, mert január hó 4-én egy jókora vadkant nyomoztam és fekvő helyén el is ejtettem. A gát koronáját azonban, valamint a gát koro-

Aquila. III.

befommen. Bald darauf verschwanden sie gänzlich, so daß alles Suchen nach ihnen sich bald als erfolglos erwies.

Der rothköpfige Würger (*Lanius senator*, L.).

Von Steph. Chernel.

Neuerdings hat mir Herr Ludwig Molnár das heimliche Vorkommen dieser Würgerart betreffend folgendes mitgetheilt: «Im Jahre 1892 stieß ich im Hidas-Hollóser Walde (Comitat Vas) auf ♀ des *Lanius senator*, dessen Gelege es mir sammt einem faul gebliebenen Ei und den ausgefrohenen Jungen gelang in den Besitz zu bekommen und die Alte zu erlegen. Am 9. Juni 1894 erlegte ich ebenfalls im Hidas-Hollóser Walde das ♂ des genannten Vogels. Die Balge beider Exemplare erhielt Wilhelm Schlüter in Halle.» Somit hätte das erste Brüten dieser Würgerart in unserem Lande Herr Ludwig Molnár nachgewiesen.

Über einige übertwinternde Zugvögel.

Von Jos. Pfennigberger.

Ich habe die Bearbeitung der sorgfältigen Zugvogelbeobachtungen des Herrn Grafen Forgách gelesen und ersehe daraus, daß die Fachornithologen die *Hohltaube* (*Columba oenas*) als ausgesprochenen Zugvogel betrachten. Nun erlaube ich mir bezüglich dieser Taubenart die Mittheilung zu machen, daß ich dieselbe schon öfter den Winter über hier lebend gesehen habe, jedoch nur an solchen Orten, wo hohe, alte Bäume in der Nähe gefüllter Kukuruz-Csardaken sich befinden, und zwar nicht in einzelnen Exemplaren, sondern in größeren Flügen. Bei schneeiger Witterung habe ich diese Taube öfter hungernd auf den Ästen von kanadischen Pappeln in der Nähe der Csardaken in Keskenyerdő gesehen.

Bezüglich der *Feldlerche* theile ich mit, daß ich am 7. Jänner d. J. einen Flug dieser Vögel am Albrechtsdamme antraf. Verwechslung mit der *Saubenlerche* ist ausgeschlossen. Im allgemeinen hatten wir damals schon ziemlich viel Schnee (circa 9''); ich weiß dies genau, weil ich am 4. Jänner einen guten Keiler auf der Fährte verfolgte und im Lager erlegte. Am Damme hatte aber der Wind die Krone und die nördliche Kronenkaute